
PIEŅEMTIE TEKSTI

P9_TA(2020)0156

Eiropas stratēģija invaliditātes jomā pēc 2020. gada

Eiropas Parlamenta 2020. gada 18. jūnija rezolūcija par Eiropas stratēģiju invaliditātes jomā pēc 2020. gada (2019/2975(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu un Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 2., 9., 10. un 19. pantu un 216. panta 2. punktu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu (Harta) un jo īpaši tās 3., 15., 20., 21., 23., 25., 26. un 47. pantu;
- ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru un jo īpaši tā 17. principu par cilvēku ar invaliditāti iekļaušanu, 3. principu par vienādām iespējām un 10. principu par veselīgu, drošu un labi pielāgotu darba vidi un datu aizsardzību,
- ņemot vērā ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*CRPD*) un tās stāšanos spēkā 2011. gada 21. janvārī saskaņā ar Padomes 2009. gada 26. novembra Lēmumu 2010/48/EK par to, lai Eiropas Kopiena noslēgtu Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām¹,
- ņemot vērā *CRPD* vispārējās piezīmes kā autoritatīvus norādījumus par *CRPD* īstenošanu,
- ņemot vērā Padomes, dalībvalstu un Komisijas Rīcības kodeksu, kurā izklāstīta iekšējā kārtība, lai Eiropas Savienība īstenotu Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām un Eiropas Savienības pārstāvību saistībā ar to²,
- ņemot vērā ANO Personu ar invaliditāti tiesību komitejas (*CRPD* komitejas) 2015. gada 2. oktobra noslēguma secinājumus par Eiropas Savienības sākotnējo ziņojumu,
- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju (Eiropas Cilvēktiesību konvenciju), Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām un Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,

---

¹ OV L 23, 27.1.2010., 35. lpp.

² OV C 340, 15.12.2010., 11. lpp.

- ņemot vērā ANO Konvenciju par bērna tiesībām (*CRC*) un ANO Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*),
- ņemot vērā Eiropas Ombuda stratēģisko izmeklēšanu par to, kā Eiropas Komisija nodrošina personu ar invaliditāti piekļuvi tās tīmekļa vietnēm (OI/6/2017/EA), par Eiropas Komisijas attieksmi pret personām ar invaliditāti ES personāla kopīgajā veselības apdrošināšanas shēmā (OI/4/2016/EA) un tās izmeklēšanas lēmumu apvienotajās lietās 1337/2017/EA un 1338/2017/EA par kandidātu ar redzes traucējumiem piekļuvi ES civildienesta ierēdņu darbinieku atlases procedūrām, ko rīko Eiropas Personāla atlases birojs,
- ņemot vērā Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tajā noteiktos ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), kurus ES ir apņēmusies īstenot,
- ņemot vērā precīzi formulētās atsauces uz invaliditāti, kas iekļautas IAM, kuri attiecas uz izglītību (4. IAM), izaugsmi un nodarbinātību (8. IAM), nevienlīdzību (10. IAM), apdzīvotu vietu pieejamību (11. IAM) un datu vākšanu (17. IAM),
- ņemot vērā Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvencija),
- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas izpētes atzinumu pēc Parlamenta pieprasījuma par sieviešu ar invaliditāti stāvokli,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa Direktīvu (ES) 2019/882 par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām¹,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 26. oktobra Direktīvu (ES) 2016/2102 par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamību²,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 14. novembra Direktīvu (ES) 2018/1808, ar ko, ņemot vērā mainīgos tirgus apstākļus, groza Direktīvu 2010/13/ES par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva)³,
- ņemot vērā Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvu 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju⁴,
- ņemot vērā 2016. gada 15. septembra rezolūciju par Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvas 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (Nodarbinātības vienlīdzības direktīva), piemērošanu⁵,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra Direktīvu (ES)

---

¹ OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.

² OV L 327, 2.12.2016., 1. lpp.

³ OV L 303, 28.11.2018., 69. lpp.

⁴ OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.

⁵ OV C 204, 13.6.2018., 179. lpp.

2018/1972 par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (pārstrādāta redakcija)¹,

- ņemot vērā Komisijas 2010. gada 15. novembra paziņojumu „Eiropas stratēģija invaliditātes jomā (2010–2020): atjaunināta apņemšanās veidot Eiropu bez šķēršļiem” (COM(2010)0636),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 14. janvāra paziņojumu "Spēcīga sociālā Eiropa taisnīgai pārejai" (COM(2020)0014),
- ņemot vērā Komisijas dienestu 2017. gada 2. februāra darba dokumentu „Progresa ziņojums par Eiropas stratēģijas invaliditātes jomā (2010–2020) īstenošanu” (SWD(2017)0029),
- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomes Direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (COM(2008)0426) un Parlamenta 2009. gada 2. aprīļa nostāju attiecībā uz to²,
- ņemot vērā 2019. gada 16. janvāra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā 2017. gadā³,
- ņemot vērā 2017. gada 30. novembra rezolūciju par Eiropas stratēģijas invaliditātes jomā īstenošanu⁴,
- ņemot vērā 2016. gada 7. jūlija rezolūciju par ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanu, īpašu uzmanību pievēršot *CRPD* komitejas noslēguma apsvērumiem⁵,
- ņemot vērā 2015. gada 20. maija rezolūciju par Apvienoto Nāciju Organizācijas Personu ar invaliditāti tiesību komitejas jautājumu sarakstu saistībā ar Eiropas Savienības sākotnējo ziņojumu⁶,
- ņemot vērā 2011. gada 25. oktobra rezolūciju par personu ar invaliditāti integrāciju un mobilitāti un Eiropas stratēģiju invaliditātes jomā (2010–2020)⁷,
- ņemot vērā 2009. gada 6. maija rezolūciju par tādu cilvēku aktīvu integrāciju, kuri ir atstumti no darba tirgus⁸,
- ņemot vērā 1988. gada 17. jūnija rezolūciju par zīmju valodām nedzirdīgajiem⁹, 1998. gada 18. novembra rezolūciju par zīmju valodām¹⁰ un 2016. gada 23. novembra

---

¹ OV L 321, 17.12.2018., 36. lpp.

² OV C 137E, 27.5.2010., 68. lpp.

³ Pieņemtie teksti, P8_TA(2019)0032.

⁴ OV C 356, 4.10.2018., 110. lpp.

⁵ OV C 101, 16.3.2018., 138. lpp.

⁶ OV C 353, 27.9.2016., 41. lpp.

⁷ OV C 131 E, 8.5.2013., 9. lpp.

⁸ OV C 212E, 5.8.2010., 23. lpp.

⁹ OV C 187, 18.7.1988., 236. lpp.

¹⁰ OV C 379, 7.12.1998., 66. lpp.

rezolūciju par zīmju valodām un profesionāliem zīmju valodas tulkiem¹,

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta Iekšpolitikas ģenerāldirektorāta Politikas departamenta C 2016. gada pētījumu par Eiropas strukturāliem un investīciju fondiem un cilvēkiem ar invaliditāti Eiropas Savienībā,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta Izpētes dienesta informatīvo publikāciju „Eiropas stratēģija invaliditātes jomā (2010–2020)”,
- ņemot vērā Eiropas Ombuda 2018. gada ziņojumu,
- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu par Eiropas Savienības programmu veidošanu invaliditātes tiesību jomā 2020.–2030. gadam,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (*FRA*) 2019. gada ziņojumus par pamattiesību stāvokli,
- ņemot vērā *FRA* tematiskos ziņojumus,
- ņemot vērā Komisijas 2019. gada 17. decembra paziņojumu par ES stratēģiju invaliditātes jomā pēc 2020. gada,
- ņemot vērā *Eurostat* invaliditātes statistikas datus par piekļuvi darba tirgum, izglītībai un apmācībai, par nabadzību un ienākumu nevienlīdzību,
- ņemot vērā personu ar invaliditāti pārstāvju organizāciju ziņojumus un ieteikumus,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006², un jo īpaši tās 4., 6. un 7. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1301/2013 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006³, un jo īpaši tās 5. panta 9. punkta a) apakšpunktu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1304/2013 par Eiropas Sociālo fondu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1081/2006⁴, un jo īpaši tās 2. panta 3. punktu un 8. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku

---

¹ OV C 224, 27.6.2018., 68. lpp.

² OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.

³ OV L 347, 20.12.2013., 289. lpp.

⁴ OV L 347, 20.12.2013., 470. lpp.

attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005¹,

- ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas rezolūcijas priekšlikumu,
  - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
- A. tā kā cilvēki ar invaliditāti ir pilntiesīgi pilsoņi un viņiem visās dzīves jomās, arī attiecībā uz piekļuvi darba tirgum un izglītībai, ir tādas pašas tiesības uz nedalītu cieņu, vienlīdzīgu attieksmi, neatkarīgu dzīvi, autonomiju un pilnīgu līdzdalību sabiedrībā, kādas tās ir citiem, un cienot un novērtējot viņu devumu ES sociālajā un ekonomiskajā attīstībā; tā kā vairāk nekā pusē dalībvalstu cilvēkiem ar garīgās veselības problēmām vai intelektuālās attīstības traucējumiem ir liegtas tiesības balsot;
- B. tā kā tiek lēsts, ka Eiropas Savienībā ir 100 miljoni personu ar invaliditāti², kuriem joprojām tiek liegtas viņu pamata cilvēktiesības un katru dienu viņiem tiek apgrūtināta iespēja dzīvot neatkarīgu dzīvi; tā kā vairāk nekā 60 % cilvēku ar invaliditāti ir sievietes un arī lielākais vairākums cilvēku ar invaliditāti aprūpētāju ir sievietes; tā kā nav zināms bērnu ar invaliditāti skaits (statistikas datu trūkuma dēļ), bet tas Eiropas Savienībā varētu būt gandrīz 15 % no kopējā bērnu skaita; tā kā sabiedrības novecošanās dēļ arvien vairāk cilvēku saskarsies ar invaliditāti un viņiem būs vajadzīga pieejamāka un atbalstošāka vide, tostarp piemēroti pielāgoti pakalpojumi;
- C. tā kā LESD ir prasīts, lai Savienība, nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, apkarotu diskrimināciju invaliditātes dēļ (10. pants), un Savienība ir pilnvarota pieņemt tiesību aktus, lai pret šādu diskrimināciju cīnītos (19. pants);
- D. tā kā Hartas 21. un 26. pantā ir skaidri aizliegta diskriminācija invaliditātes dēļ un paredzēta personu ar invaliditāti līdztiesīga piedalīšanās sabiedrības dzīvē;
- E. tā kā *CRPD* ir pirmais starptautiskais līgums cilvēktiesību jomā, ko ratificējusi ES un visas tās dalībvalstis;
- F. tā kā Eiropas Savienības Tiesas judikatūra apstiprina, ka *CRPD* ir saistoša Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm, kad tās pieņem un īsteno ES tiesību aktus, piemēram, sekundāro tiesību aktu gadījumā³;
- G. tā kā Eiropas Savienība un vairākas ES dalībvalstis nav ratificējušas *CRPD* fakultatīvo protokolu;
- H. tā kā bērniem ar invaliditāti vienlīdzīgi ar citiem bērniem vajadzētu būt iespējai pilnībā baudīt visas cilvēktiesības un pamatbrīvības, tostarp tiesības izaugt savā ģimenē vai ģimenes vidē, jo tieši tas viņiem ir visvairāk vajadzīgs, kā tas noteikts Konvencijā par bērna tiesībām; tā kā ģimenes locekļiem bieži vien ir jāierobežo vai jāpārtrauc profesionālā darbība, lai varētu rūpēties par ģimenes locekļiem ar invaliditāti; tā kā

¹ OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp.

² Šis skaits ietver 99 miljonus cilvēku saskaņā ar *EU-SILC* apsekojumu par 2016. gadu un 1 miljonu cilvēku, kas saskaņā ar aplēsēm ir nošķirti aprūpes iestādēs un tāpēc nav pārstāvēti apsekojumā.

³ 2013. gada 11. aprīļa spriedums apvienotajās lietās C-335/11 un C-337/11, 29.-30. punkts; 2014. gada 18. marta spriedums lietā C-363/12, 73. punkts; un 2014. gada 22. maija spriedums lietā Nr. C-356/12.

Eiropas Komisijas priekšizpētē saistībā ar Garantiju bērniem (starpposma ziņojums), ir konstatēts, ka galvenos šķēršļus bērniem ar invaliditāti rada tādas problēmas kā fiziska piekļuve, pakalpojumu un telpu nepiemērotība bērnu ar invaliditāti vajadzībām un daudzos gadījumos pat to neesamība; tā kā minētajā pētījumā daudzi aptaujātie norādīja uz diskriminācijas radītām problēmām, jo īpaši attiecībā uz problēmām, kas saistītas ar izglītību un cenas ziņā pieņemama mājokļa pieejamību;

- I. tā kā *CRPD* principi ir daudz plašāki par diskriminācijas novēršanu un norāda virzienu, kurā jānodrošina, lai panāktu, ka visi cilvēki ar invaliditāti un viņu ģimenes var pilnībā īstenot savas cilvēktiesības iekļaujošā sabiedrībā;
- J. tā kā EST judikatūrā ir noteikts, ka politiku var uzskatīt par netieši diskriminējošu, ja, praksē, apstrīdētais noteikums atstāj negatīvu ietekmi uz procentuāli ievērojami lielāku skaitu personu ar invaliditāti; tā kā, pat ja tikai pastāv aizdomas, ka kāds noteikums pēc būtības ir diskriminējošs un tam var būt līdzīga negatīva ietekme, tas tiks uzskatīts par diskriminējošu;
- K. tā kā *CRPD* 1. pantā ir noteikts, ka personas ar invaliditāti ir arī cilvēki, kuriem ir ilgstoši fiziski, garīgi, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var apgrūtināt viņu pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem; tā kā šajā ziņā *CRPD* 9. pants ir īpaši svarīgs;
- L. tā kā 2018. gadā 37 % no 28 dalībvalstu ES iedzīvotājiem, kas nav jaunāki par 15 gadiem, ir atzinuši, ka viņiem ir mēreni vai smagi fizisko spēju vai maņu orgānu darbības traucējumi; tā kā 2018. gadā 24,7 % no 28 dalībvalstu ES iedzīvotājiem, kas nav jaunāki par 16 gadiem, ir atzinuši, ka veselības problēmu dēļ viņiem ilgstoši bija (daži vai smagi) funkcionēšanas ierobežojumi: tā kā 17,7 % ir atzinuši, ka viņiem ilgstoši bija daži funkcionēšanas ierobežojumi, un 7 % ir atzinuši, ka viņiem ilgstoši bija smagi funkcionēšanas ierobežojumi¹;
- M. tā kā galveno hronisku slimību radīto slogu aprēķina, izmantojot invaliditātes korigēto dzīves gadu (*DALY*); tā kā sistēmas, kas attiecas uz hroniskām slimībām, ES ir atšķirīgas un dažās valstīs tās varētu būt iekļautas plašākās invaliditātes shēmās;
- N. tā kā *Eurofound* ir norādījis, ka nav skaidri saprotama jēdziena (hroniska) “slimība” iekļaušana invaliditātes definīcijā²; tā kā šī aģentūra iesaka pārskatīt Eiropas stratēģiju invaliditātes jomā, lai mēģinātu atrisināt šo jautājumu;
- O. tā kā Eiropas stratēģijā invaliditātes jomā (2010–2020) nebija iekļauts un risināts jautājums par sievietes un meiteņu ar invaliditāti īpašo situāciju, diskriminēšanas veidiem un tiesību zaudēšanu, jo viņas saskaras ar multiplo diskrimināciju un citiem tiesību pārkāpumiem; tā kā multiplās diskriminācijas sekas ir nabadzība, sociālā atstumtība, atstumtība no izglītības iespējām un darba tirgus (visticamāk, ka viņas ir nodarbinātas zemu apmaksātās, pagaidu vai nestabilās darbvietās), radot papildu stresu un psiholoģisko slogu personām ar invaliditāti, kā arī viņu ģimenēm un aprūpētājiem; tā

---

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Functional_and_activity_limitations_statistics

² *Eurofound* (2019), "How to respond to chronic health problems in the workplace?" (Kā reaģēt uz hroniskām veselības problēmām darbvietā?), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

kā vienlīdzīgu attieksmi var nodrošināt ar pozitīviem pasākumiem un politiku attiecībā uz sievietēm ar invaliditāti, bērnu ar invaliditāti mātēm/tēviem, vientuļajiem vecākiem ar invaliditāti un/vai bērnu ar invaliditāti vientuļajiem vecākiem; tā kā, iekļaujot dzimumdimensiju gaidāmajā Eiropas stratēģijā invaliditātes jomā pēc 2020. gada, tiks veicināta starpnozaru pieeja attiecībā uz diskriminācijas pret sievietēm un meitenēm ar invaliditāti izskaušanu;

- P. tā kā 2018. gadā apmēram 28,7 % ES iedzīvotāju ar invaliditāti (vecumā no 16 gadiem) draudēja nabadzība un sociālā atstumtība¹;
- Q. tā kā, lai gan *CRPD* 19. pantā ir noteikts, ka “šīs konvencijas dalībvalstis atzīst, ka visām personām ar invaliditāti ir vienlīdzīgas tiesības dzīvot sabiedrībā ar tādu pašu izvēles brīvību kā citiem cilvēkiem, un veic efektīvus un atbilstošus pasākumus, lai atvieglotu personām ar invaliditāti šo tiesību izmantošanu un pilnīgu iekļaušanos un līdzdalību sabiedrības dzīvē”, 800 000 personām ar invaliditāti ES joprojām ir liegtas iespējas izmantot tiesības balsot;
- R. tā kā nedzirdīgi neredzīgie cieš no retas divkāršas invaliditātes, ko rada divu maņu — redzes un dzirdes — traucējumi, kas ierobežo pilnvērtīgu līdzdalību un rada tādas īpašas problēmas kā piekļuve saziņai, informācijai, mobilitātei un sociālajai mijiedarbībai;
- S. tā kā ar invaliditāti saistītie pabalsti būtu jāuzskata par valsts atbalstu, kura mērķis ir palīdzēt cilvēkiem likvidēt viņu invaliditātes un/vai veselības stāvokļa radītos šķēršļus, lai viņi pilnībā piedalītos sabiedriskajā dzīvē, kā arī nodrošināt ienākumu kompensēšanu, ja tā ir vajadzīga;
- T. tā kā *CRPD* 9. pantā ir atzīts, ka ir jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka personām ar invaliditāti, jo īpaši sievietēm un meitenēm, ir reāla piekļuve fiziskajai videi, transportam, informācijai un komunikācijai, tostarp informācijas un komunikācijas tehnoloģijām, kā arī citiem objektiem un pakalpojumiem, kas ir atvērti vai ko sniedz sabiedrībai gan pilsētās, gan laukos;
- U. tā kā Direktīvā par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem, ko pieņēma 2019. gada jūnijā², pirmo reizi ES līmenī tika nostiprinātas katra darba ņēmēja tiesības piecas darba dienas gadā izmantot aprūpētāja atvaļinājumu;
- V. tā kā Eiropas stratēģija invaliditātes jomā (2010–2020) (Stratēģija) ir kalpojusi par pamatu politikas priekšlikumiem par *CRPD* īstenošanu kā ES, tā ārpus tās;
- W. tā kā personas ar invaliditāti joprojām pilnvērtīgi nav iekļāvušās sabiedrībā un neizmanto visas savas tiesības; tā kā saskaņā ar *CRPD* 29. pantu personu ar invaliditāti līdzdalību iespējams sasniegt vien tad, ja tās ir iesaistītas politiskajā un sabiedriskajā dzīvē, kur tās bieži vien nav pietiekami pārstāvētas;
- X. tā kā Stratēģija nav bijusi pielāgojama potenciālajām politikas jomām, piemēram, tā nav pielīdzināta ne programmai 2030. gadam, kuru ES un visas tās dalībvalstis ir apņēmušās

---

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20191029-2>

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1158 (2019. gada 20. jūnijs) par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2010/18/ES (OV L 188, 12.7.2019., 79. lpp.).

īstenot, ne arī Eiropas sociālo tiesību pīlāram;

- Y. tā kā COVID-19 krīzes laikā personas ar invaliditāti ir saskārušās ar nopietnām problēmām un tiesību pārkāpumiem, piemēram, personīgās palīdzības, aprūpes un atbalsta pakalpojumu pārtraukumiem, nevienlīdzīgu piekļuvi ar veselību saistītai informācijai un veselības aprūpei, tostarp neatliekamai aprūpei, un/vai pilnīgu šādas informācijas un aprūpes nepieejamību, vispārējas un ar sabiedrības drošību saistītas informācijas trūkumu skaidrā un vienkāršā veidā, tostarp pieejamos, bezšķēršļu un lietojamos formātos, piesardzības pasākumu trūkumu aprūpes iestādēs, nevienlīdzīgu piekļuvi izglītības iestāžu piedāvātām alternatīvām, proti, attālinātām mācībām un mācībām tiešsaistē, un vardarbības ģimenē gadījumu skaita pieaugumu; tā kā pastāv iespēja, ka turpmākajos mēnešos varētu atsākties pandēmija un iepriekš minētās problēmas;
- Z. tā kā Stratēģija neattiecas uz visiem *CRPD* noteikumiem;
- AA. tā kā Komisija līdz šim nav transversāli un visaptveroši pārskatījusi savus tiesību aktus, lai nodrošinātu pilnīgu saskaņotību ar *CRPD* noteikumiem;
- AB. tā kā Stratēģijas īstenošana nav bijusi ļoti sekmīga;
- AC. tā kā lielā daļā ES politikas jomu nav integrētas personu ar invaliditāti tiesības;
- AD. tā kā vēl arvien ir jauni un pārskatīti tiesību akti, kuros nav nevienas atsauces uz *CRPD* un uz piekļūstamību; tā kā piekļūstamība ir patstāvīga dzīvesveida un līdzdalības priekšnoteikums; tā kā Eiropas Savienībai kā *CRPD* pusei ir pienākums, ievērojot invaliditātes jēdziena daudzpusību, nodrošināt, lai cilvēki ar invaliditāti un viņu pārstāvības organizācijas būtu cieši iesaistīti un aktīvi piedalītos tiesību aktu un politikas izstrādē un īstenošanā;
- AE. tā kā ir izšķirīgi svarīgi, lai personām ar invaliditāti būtu pilnīga un vienlīdzīga piekļuve darba tirgum, kas joprojām ir problemātiska, jo personu ar invaliditāti nodarbinātības līmenis darba tirgū ir 50,6 % (53,3 % vīriešiem un 48,3 % sievietēm ar invaliditāti) salīdzinājumā ar 74,8 % personām bez invaliditātes¹, bet bezdarba līmenis personām ar invaliditāti vecumā no 20 līdz 64 gadiem ir 17 % salīdzinājumā ar 10 % personām bez invaliditātes, tādējādi liedzot daudzām personām ar invaliditāti dzīvot neatkarīgu un aktīvu dzīvi; tā kā ievērojamai daļai no tiem četriem miljoniem cilvēku, kurus ik gadu skar bezpajumtniecība, ir invaliditāte; tā kā šie rādītāji dažādu veidu invaliditātes un atbalsta vajadzību gadījumos ievērojami atšķiras;
- AF. tā kā ir jāatbalsta un jāmudina darba devēji, lai tie nodrošinātu personu ar invaliditāti iespēcināšanu no izglītības līdz nodarbinātībai; tā kā šajā nolūkā darba devēju izpratnes veicināšana ir viens no veidiem, kā cīnīties pret diskrimināciju saistībā ar personu ar invaliditāti pieņemšanu darbā;
- AG. tā kā pasākumi darbavietā ir izšķirīgi svarīgi pozitīvas garīgās veselības veicināšanā un garīgu saslimšanu un psihosociālas invaliditātes profilaksē;
- AH. tā kā rīcībasplānos, kuru mērķis ir risināt demogrāfisko izmaiņu radītās problēmas, ir

---

¹ Komisijas un Padomes 2019. gada 17. decembra priekšlikums vienotajam nodarbinātības ziņojumam (COM(2019)0653).

jāietver pienācīgi pasākumi, kas paredzēti, lai personas ar invaliditāti varētu būt aktīvas un iesaistīties darba tirgū; tā kā šiem pasākumiem vajadzētu ietvert ne tikai profilakses pasākumus darba aizsardzības jomā, bet arī pasākumus, kas vērsti uz rehabilitāciju un līdzdalību pēc slimības vai nelaimes gadījuma;

- AI. tā kā līdzdalību pilnībā panākt var tikai tad, ja tiks iekļauts plašs personu ar invaliditāti loks un to pārstāvju organizācijas un notiks mērķtiecīga apspriešanās ar visām ieinteresētajām personām, ņemot vērā atšķirīgos invaliditātes jēdzienus,
1. atzinīgi vērtē progresu, kas ir panākts, īstenojot *CRPD* ar Eiropas stratēģiju invaliditātes jomā (2010–2020); aicina Komisiju izmantot to, kas ir sasniegts, paplašinot savu atbalstus personu ar invaliditāti tiesības, pieņemot vērīgu Eiropas stratēģiju invaliditātes jomā pēc 2020. gada;
  2. atgādina, ka *CRPD* komiteja noslēguma apsvērumos kritiski norādīja, ka ES un dalībvalstu pieņemtie taupības pasākumi ir pasliktinājuši personu ar invaliditāti dzīves līmeni, tāpēc ir palielinājusies nabadzība un sociālā atstumtība, kā arī ierobežoti sociālie pakalpojumi, atbalsts ģimenēm un aprūpes pakalpojumi kopienās;
  3. atgādina, ka *CRPD* komiteja ir paudusi nopietnas bažas par personu ar invaliditāti nestabilo situāciju saistībā ar pašreizējo migrācijas krīzi ES, jo īpaši tāpēc, ka bēgļi, migranti un patvēruma meklētāji ar invaliditāti ES tiek turēti apstākļos bez pienācīga atbalsta un pieņemamiem pielāgojumiem; tāpēc aicina Komisiju labot šo situāciju, izdotot tādas pamatnostādnes savām aģentūrām un dalībvalstīm, kurās skaidri noteikts, ka personu ar invaliditāti piespiedu aizturēšana saistībā ar migrāciju un patvēruma meklēšanu ir pretrunā *CRPD*;
  4. pauž īpašu satraukumu par jauniešiem ar invaliditāti un tām personām ar invaliditāti, kurām nav darba ilgāku laiku; aicina dalībvalstis rīkoties un prioritārā kārtā risināt jautājumu par šo jauniešu iekļaušanu darba tirgū, piemēram, īstenojot programmu Garantija jauniešiem;
  5. aicina Komisiju iesniegt vispusīgu un vērīgu ilgtermiņa Eiropas stratēģiju invaliditātes jomā pēc 2020. gada, kurā:
    - a) iekļautas skaidri noteiktas prioritārās jomas, kas aptver visus *CRPD* noteikumus un atspoguļo *CRPD* komitejas vispārējās piezīmes, tostarp galveno terminu definīcijas, jo īpaši vienotu “invaliditātes” definīciju ES līmenī visās ES politikas jomās, un kas pievēršas *CRPD* komitejas ES vērtētajiem noslēguma apsvērumiem, kas tika pieņemti 2015. gadā;
    - b) iekļauti vērīgi, skaidri noteikti un izmērāmi mērķi, tostarp arī plānoto darbību saraksts ar precīziem izpildes termiņiem un piešķirto finansējumu šādām tematiskajām jomām: līdztiesība, līdzdalība, pārvietošanās brīvība un neatkarīga dzīve, piekļūstamība, nodarbinātība un apmācība, izglītība un kultūra, nabadzība un sociālā atstumtība, ārējā darbība, brīvība no vardarbības un ļaunprātīgas izmantošanas, invaliditātes integrācija un izpratnes veidošana;
    - c) iekļauti konkrēti īstenošanas termiņi un grafiki;
    - d) ņemts vērā tas, cik dažādi ir cilvēki ar invaliditāti un viņu vajadzības, cita starpā veicot mērķtiecīgus pasākumus;

- e) visu cilvēku ar invaliditāti tiesības tiek integrētas visos politikas virzienos un visās jomās;
  - f) atzīst un novērš dažādos un intersekcionālos diskriminācijas veidus, ar kuriem saskaras cilvēki ar invaliditāti;
  - g) iekļauta bērna vajadzībām atbilstīga pieeja;
  - h) nodrošināta dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana;
  - i) paredzēti pasākumi pieaugušajiem ar invaliditāti un īpaša uzmanība pievērsta cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem un viņu nākotnei pēc šo cilvēku aprūpētāja nāves,
  - j) ir atbilstošs un ar resursiem pietiekami nodrošināts uzraudzības mehānisms, kam ir skaidri noteikti kritēriji un rādītāji;
  - k) tiek veicināta saikne starp dažādām politikas jomām ES līmenī un stratēģijas spēja pielāgoties jaunām politikas jomām un problēmām, kas pārsniedz *CRPD* noteikumus, piemēram, digitalizācijai un jaunām tehnoloģijām, automatizācijai un mākslīgajam intelektam;
  - l) nodrošināta konsekvence ar citām ES iniciatīvām un stratēģijām un iestrādāti turpmākie pasākumi, kas veicami saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020", un saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru un ceļvedi virzībai uz sociālu Eiropu īstenojamas iniciatīvas;
  - m) paredzēts atbilstoši līdzekļi Stratēģijas pēc 2020. gada īstenošanai un uzraudzībai, cita starpā ir atvēlēts pienācīgs budžets ES *CRPD* struktūrai, kas sekmē, aizsargā un uzrauga *CRPD* īstenošanu ES kompetences jomās (t. i., ES tiesību aktos un politikas virzienos, ka arī ES publiskās pārvaldes iestādēs);
  - n) tiek veicināta sadarbība ar iestādēm, uzņēmumiem un pilsonisko sabiedrību Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmenī, lai nodrošinātu Stratēģijas pēc 2020. gada sekmīgu īstenošanu;
  - o) ir integrēta vienlīdzīga piekļuve pakalpojumiem personām ar invaliditāti, tostarp piekļuve veselības aprūpei, izglītībai un nodarbinātībai, sabiedriskajam transportam, mājokļiem, kultūrai, sportam un atpūtai un citām jomām, likvidējot šķēršļus sociālajai līdzdalībai un piemērojot universāla dizaina principus infrastruktūras un digitālajiem ieguldījumiem visā ES;
  - p) ir nodrošināts, ka Stratēģijas prioritātēs ir iekļauta arī sociālās ekonomikas veicināšana un atbalstīšana,
6. uzsver, ka Stratēģija pēc 2020. gada ir jāsaista ar sistēmām, kas paredzētas cilvēkiem ar hroniskām slimībām, tostarp ar nodarbinātības aktivizēšanas pasākumiem, ņemot vērā to, ka stratēģijas, kas paredzētas personām ar invaliditāti, ne vienmēr ir vērstas uz šo personu īpašo vajadzību apmierināšanu;
7. uzsver, ka ir svarīga visaptveroša piekļūstamības definīcija un piemērošana, un to, cik tā ir vērtīga kā pamats, kas personām ar invaliditāti nodrošina vienlīdzīgas iespējas, kā

atzīts CRPD un atbilstīgi CRPD vispārējam komentāram Nr. 2, ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzību daudzveidību un veicinot universālo dizainu kā ES principu;

8. aicina dalībvalstis pilnībā īstenot un pastāvīgi uzraudzīt visus ar pieklūstamību saistītos tiesību aktus, tostarp Eiropas Pieklūstamības aktu¹, Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu, telekomunikāciju tiesību aktu paketi un Tīmekļa pieklūstamības direktīvu², kā arī attiecīgās regulas transporta un pasažieru tiesību jomās; uzstāj, ka uzraudzība būtu jāveic, nevis izmantojot pašnovērtējumu, bet gan neatkarīgu struktūru, kurā darbojas personas ar invaliditāti; tādēļ aicina Komisiju veicināt īstenošanu un izveidot Eiropas Pieklūstamības padomi, lai uzraudzītu ES pieklūstamības tiesību aktu īstenošanu;
9. aicina Komisiju izmantot Eiropas Pieklūstamības aktu un uz tā pamata pieņemt stingru Eiropas satvaru attiecībā uz pieejamu un iekļaujošu (būvētu) vidi, kurā ir pilnvērtīgi pieejamas sabiedriskās vietas, pakalpojumi, tostarp transporta, sakaru un finanšu pakalpojumi; aicina Komisiju stiprināt pasažieru tiesības, lai izvairītos no turpmākas diskriminācijas;
10. aicina Komisiju pārskatīt noteikumus attiecībā uz Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru (*EASA*) un Starptautisko Gaisa transporta asociāciju (*IATA*), lai pārvietošanas laikā aizsargātu pasažieru ar invaliditāti tiesības saistībā ar viņu ķermeņa un aprīkojuma integritātes drošību un atzītu papildu sēdvietu nepieciešamību personiskā asistenta gadījumā vai gadījumā, kad tiek pārvietotas personas, kuras var atrasties tikai guļus stāvoklī;
11. atgādina, ka visu ar pieklūstamību saistīto pienākumu izpildei ir vajadzīgs pietiekams finansējums ES, valstu un vietējā līmenī; aicina Komisiju un dalībvalstis stimulēt publiskos ieguldījumus, lai nodrošinātu, ka cilvēki ar invaliditāti var piekļūt gan fiziskajai, gan digitālajai videi;
12. pauž bažas par to, ka valstu līmenī netiek pietiekami izpildīti publiskā iepirkuma *ex ante* nosacījumi, kas prasa pirms publiska līguma parakstīšanas iepirkumā nodrošināt pieklūstamības prasību ievērošanu; šajā nolūkā līdzīgi kā zaļā publiskā iepirkuma gadījumā iesaka izveidot portālu, kurā būtu apkopotas visas pieklūstamības vadlīnijas;
13. aicina Komisiju sadarboties ar EST attiecībā uz komunikācijas un pieklūstamības stratēģijām, lai nodrošinātu, ka personas ar invaliditāti var piekļūt ES tiesu sistēmai;
14. uzsver, ka pēc Stratēģija pēc 2020. gada būtu jāizstrādā, balstoties uz visu ES tiesību aktu un politikas transversālu, visaptverošu pārskatīšanu, tādējādi tiecoties to pilnībā saskaņot ar *CRPD* noteikumiem; uzstāj, ka minētajā stratēģijā būtu jāiekļauj pārskatīta deklarācija par kompetenci, aptverot visas politikas jomas, kurās ES ir pieņēmusi tiesību aktus vai īstenojusi ieteikuma tiesību pasākumus, kas ietekmē personas ar invaliditāti, un būtu jāierosina konkrēti tiesību aktu priekšlikumi ar īstenošanas un uzraudzības pasākumiem;
15. aicina Komisiju nodrošināt ar dzimumu saistītas un interseksionālas pieejas iekļaušanu, lai izskaustu daudzus diskriminācijas veidus, kas skar sievietes un meitenes ar

---

¹ OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.

² OV L 327, 2.12.2016., 1. lpp.

invaliditāti; uzstāj, ka visās jomās, uz kurām attiecas Stambulas konvencija, un visur, kad tas ir atbilstīgi, būtu jāvēl pēc dzimuma dalīti dati, lai identificētu interseksionālus multiplās diskriminācijas veidus, ar ko saskaras sievietes un meitenes ar invaliditāti; mudina Komisiju nākt klajā ar konsolidētu priekšlikumu Stratēģijas pēc 2020. gada ietvaros un pieņemt efektīvus pasākumus, kuru mērķis būtu nepieļaut vardarbību (tostarp seksuālu uzmākšanos un izmantošanu) pret sievietēm un bērniem ar invaliditāti un kuri būtu vērsti uz ģimenēm, kopienām, speciālistiem un iestādēm; mudina Eiropas Savienību, tās dalībvalstis, kas vēl nav ratificējušas Stambulas konvenciju, izdarīt to:

16. aicina Stratēģijā laikposmam pēc 2020. gada izstrādāt starpiestāžu struktūru, lai pārraudzītu tās īstenošanu, izmantojot procedūras, kas izklāstītas Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu¹; uzsver, ka kontaktpunktiem invaliditātes jautājumos vajadzētu būt visās ES iestādēs un aģentūrās un centrālajam kontaktpunktam būtu jāatrodas Komisijas Ģenerālsekretariātā; uzsver, ka kontaktpunkti invaliditātes jautājumos būtu jāatbalsta ar atbilstīgu starpiestāžu mehānismu, lai koordinētu CRDP īstenošanu ES iestādēs un aģentūrās; uzsver, ka starpiestāžu mehānisms pastāv ar mērķi veicināt sadarbību starp Komisiju, Parlamentu un Padomi, šo iestāžu priekšsēdētājiem tiekoties katra pilnvaru termiņa sākumā; šajā sakarībā uzsver, ka ES iestādēm, pildot publiskās pārvaldes funkcijas, visās darbībās ir jāievēro *CRDP*;
17. mudina Komisiju sagatavot Stratēģiju laikposmam pēc 2020. gada, cieši, jēgpilni un sistemātiski iesaistot personas ar invaliditāti un viņas pārstāvošos ģimenes locekļus un organizācijas, un nodrošināt, ka Komisija un dalībvalstis ar tām cieši sadarbojas Stratēģijas laikposmam pēc 2020. gada īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā, tostarp nodrošinot pienācīgus resursus un spēju veidošanu;
18. aicina Komisiju iekļaut noteikumu, saskaņā ar kuru stratēģija reizi trijos gados ir jāpārskata un tiek skaidri noteikts, kāds šādā pārskatīšanā ir ES *CRPD* sistēmas uzdevums, un regulāri un aktīvi iesaistīt personas ar invaliditāti un tās pārstāvošās (ES un valstu līmeņa) organizācijas;
19. uzsver, ka ir nepārtraukti jāuzrauga *CRPD* īstenošana; šajā sakarībā prasa:
  - a) ievērojot juridiski noteiktās garantijas, vākt stabilus, attiecīgi sadalītus datus, grupējot tos pēc invaliditātes, vecuma, dzimuma un faktoriem, kas vajadzīgi, lai uzraudzītu *CRPD* īstenošanas progresu un likvidētu šķēršļus, ar kuriem saskaras personas ar invaliditāti, īstenojot savas tiesības;
  - b) piešķirt pietiekami daudz resursu ES *CRPD* uzraudzības sistēmai, lai tā varētu pildīt savas funkcijas neatkarīgi un pienācīgi;
  - c) izveidot elastīgu mehānismu, kas var nodrošināt stimulus *CRPD* optimālai īstenošanai, par pamatu ņemot, piemēram, Pilsētas pieejamības balvu un
  - d) attiecīgas iniciatīvas valstu līmenī;
20. aicina Komisiju nodrošināt, ka Stratēģija laikposmam pēc 2020. gada īpaši veicinās personām ar invaliditāti garantētu piekļuvi nodarbinātībai un profesionālajai apmācībai un arodapmācībai, iekļaujošai izglītībai, cenas ziņā pieejamiem kvalitatīviem veselības

---

¹ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

aprūpes pakalpojumiem, digitālajiem pakalpojumiem un sporta pasākumiem, tostarp garantējot, ka darba vietā tiek nodrošināti saprātīgi pielāgojumi un ka personas ar invaliditāti tādu pašu atalgojumu kā darba ņēmēji bez invaliditātes, un nepieļaujot un novēršot jebkādas citas diskriminācijas veidus; aicina dalībvalstis turpināt izstrādāt un/vai labāk īstenot pasākumus, kas veicina personu ar invaliditāti līdzdalību darba tirgū, un atzīt personas ar invaliditāti, kuras strādā aizsargātās darbnīcās, par darba ņēmējiem saskaņā ar tiesību aktiem, un nodrošināt, ka tām ir tiesības uz tādu pašu sociālo aizsardzību kā citiem darba ņēmējiem; aicina Komisiju veicināt stažēšanās kvalitātes sistēmu izstrādi un sekmēt un attīstīt apmācības iespējas personām ar invaliditāti, izmantojot mācekļību; aicina Komisiju iekļaut paraugprakses piemērus turpmākajos ziņojumos, lai darba devējiem dotu iespēju efektīvi īstenot tiesību aktus invaliditātes jomā; aicina Komisiju atzīt, veicināt un aizsargāt iekļaujošus uzņēmumus, lai darba tirgū radītu pastāvīgas nodarbinātības iespējas personām ar invaliditāti; uzsver sociālās ekonomikas uzņēmumu un organizāciju iespējas atvieglot personu ar invaliditāti iekļaušanu darba tirgū; aicina Komisiju sniegt mērķtiecīgu atbalstu sociālajai ekonomikai no Eiropas Sociālā fonda;

21. uzsver, ka ir būtiski nodrošināt augsta līmeņa pakalpojumus un palīdzību personām ar invaliditāti; tādēļ uzskata, ka ir jānosaka minimuma standarti ES līmenī, lai garantētu, ka tiek apmierinātas visas personu ar invaliditāti vajadzības;
22. aicina Komisiju pārskatīt Pārrobežu veselības aprūpes direktīvu, lai tā atbilstu *CRPD* nolūkā garantēt piekļuvi cenas ziņā pieņemamai un kvalitatīvai pārrobežu veselības aprūpei personām ar invaliditāti;
23. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka personām ar invaliditāti ir pieejami dzimumsensitīvi veselības aprūpes pakalpojumi, tostarp ar veselību saistīta rehabilitācija un attiecīgā gadījumā ilgtermiņa aprūpe;
24. uzskata, ka sievietēm un meitenēm ar invaliditāti vajadzētu būt pilnīgai piekļuvei viņu īpašajām vajadzībām atbilstīgai medicīniskajai aprūpei, tostarp ginekoloģiskām konsultācijām, medicīniskām pārbaudēm, ģimenes plānošanai un pielāgotam atbalstam grūtniecības laikā; mudina ES ņemt vērā šos pakalpojumus, īstenojot Stratēģiju laikposmam pēc 2020. gada;
25. uzsver, ka nedzirdīgām neredzīgām personām ir vajadzīga papildu aprūpe, ko sniedz profesionāļi, kuriem ir specializētas un kvalificētas zināšanas, kā arī nedzirdīgu neredzīgo gājēju pazīšanas zīme, lai nedzirdīgi neredzīgie būtu labāk pamanāmi satiksmē;
26. aicina Komisiju nodrošināt, ka cilvēki, kuriem ir atņemta tiesībspēja un rīcībspēja, var izmantot visas tiesības, kas nostiprinātas Eiropas Savienības līgumos un tiesību aktos;
27. pauž nožēlu par to, ka pašreizējā Eiropas bērna tiesību politikā nav pietiekami iekļauta visaptveroša, uz tiesībām balstīta stratēģija attiecībā uz zēniem un meitenēm ar invaliditāti, kā arī nav ietvertas garantijas viņu tiesību aizsardzībai, un ka stratēģijas invaliditātes jomā nav pietiekami ņemti vērā vai integrēti šie jautājumi;
28. aicina Komisiju uzlabot neaizsargātu bērnu piekļuvi pamatpakalpojumiem un sociālajām tiesībām (jo īpaši veselības aprūpei, izglītībai, agrīnai pirmsskolas izglītībai, uzturam un mājokļiem);

29. aicina Komisiju un dalībvalstis padarīt ES par līderi personu ar invaliditāti tiesību veicināšanā un sekmēt *CRPD* ratifikāciju visā pasaulē; aicina Komisijas līdztiesības ekspertu darba grupu līdztiesības komisāra uzraudzībā ar integrētu pieeju sistemātiski nodrošināt, lai personu ar invaliditāti tiesības tiktu iestrādātas visos attiecīgajos ES tiesību aktos, lēmumos, politikas virzienos un programmās; mudina personu ar invaliditāti tiesību aspektu pilnvērtīgi integrēt visos Eiropas sociālo tiesību pīlāra aspektos, dzimumu līdztiesības stratēģijā, īpaši uzsverot vardarbības apkarošanu, programmā "Erasmus+" un Garantijā jauniešiem, Taisnīgas pārkārtošanās mehānismā, Garantijā bērniem, plānotajā Zaļajā grāmatā par novecošanu, Eiropas pusgadā un ES ārpolitikā un uzsver, ka ir vajadzīga personu ar invaliditāti tiesību garantija, lai palīdzētu šiem cilvēkiem attiecībā uz nodarbinātību, praksi, iekārtošanu darbā un tālākizglītību; atgādina Komisijai, ka iepriekš minētajiem jautājumiem ir jāseko arī ES iestādēs;
30. aicina Komisiju sagatavot novērtējumu par problēmām un tiesību pārkāpumiem, ar ko personas ar invaliditāti saskārās COVID-19 pandēmijas laikā, pasākumiem, ko dalībvalstis pieņēmušas, reaģējot uz pandēmiju, un trūkumiem un nepilnībām tiesību aktos; aicina Komisiju ierosināt atbilstošus un konkrētus atjaunošanas un ietekmes mazināšanas pasākumus stratēģijā invaliditātes jomā pēc 2020. gada, lai novērstu šādus trūkumus un tos nepieļautu nākotnē; atgādina, ka šādi pasākumi ir jāizstrādā, pamatojoties uz apspriešanos ar personām ar invaliditāti un to ģimenes locekļiem vai organizācijām, kas tās pārstāv, kā arī Eiropas Parlamenta *CRPD* tīklu;
31. aicina Komisijas ekspertu grupu sistemātiski un pastāvīgi apspriesties ar personām ar invaliditāti un to pārstāvošajām organizācijām;
32. uzsver, ka tiesības uz patstāvīgu dzīvesveidu un iekļaušanu kopienā ir neatņemama daudzu citu *CRPD* nostiprināto tiesību īstenošanas daļa un ka šīs tiesības ietver līdztiesību un nediskrimināciju, autonomiju un brīvību, tiesībspēju un pārvietošanās brīvību;
33. aicina Komisiju aktīvi veicināt pāreju no institucionālās un/vai nošķirtās aprūpes uz dzīvesvietā sniegtu atbalstu, tostarp personīgās palīdzības izmantošanu, un iekļaujošus (integrētus un pielāgotus) pakalpojumus visos ES politikas instrumentos un iniciatīvās; turklāt aicina Komisiju nodrošināt, ka vispārējais progress deinstitucionalizācijas jomā kā rādītājs tiek iekļauts ES sociālo rezultātu pārskatā;
34. aicina dalībvalstis veicināt līdzdalību, paātrinot deinstitucionalizācijas procesu noteiktā termiņā un aizstājot lēmuma aizvietošanu pieņemšanu ar lēmuma atbalstītu pieņemšanu; aicina dalībvalstis garantēt, ka deinstitucionalizācija nekādā gadījumā neizraisīs personu ar invaliditāti bezpajumtniecību pienācīga un/vai pieejama mājokļa trūkuma dēļ;
35. aicina Komisiju pieņemt stingru nostāju par to, ka kopienā balstītu integrētu pakalpojumu (*CBS*) vispārējai pieejamībai ir būtiska nozīme, īstenojot pāreju no institucionālas aprūpes uz dzīvi kopienā;
36. aicina Komisiju veicināt personu ar invaliditāti pārvietošanās brīvību;
37. aicina Komisiju ES līmenī izstrādāt pasākumus, lai nodrošinātu, ka visi cilvēki ar invaliditāti varētu īstenot pārvietošanās brīvību un, izmantojot pārvietošanās brīvību, vienlīdzīgi ar pārējiem cilvēkiem varētu strādāt citās valstīs;

38. aicina Komisiju nemainīgi nodrošināt *CRPD* noteikumiem atbilstošu ES finansējuma izmantošanu un garantēt, ka ar ES finansējumu netiek veicināta tādu institucionālo aprūpes struktūru vai citu veidu struktūru būvniecība vai atjaunošana, kuras varētu viegli kļūt par iestādi, vai projekti, kuros jēgpilni nav iesaistītas personas ar invaliditāti, tās pārstāvošie ģimenes locekļi un organizācijas, un ka ES finansējums netiek ieguldīts struktūrās, kas nav piekļūstamas personām ar invaliditāti;
39. aicina Komisiju nodrošināt, ka ar ES finansējumu netiek veicināti neētiski pētījumi, personu ar invaliditāti piespiedu sterilizācija vai reproduktīvo tiesību pārkāpumi;
40. aicina Komisiju atzīt, ka personas ar intelektuālās un psihosociālās attīstības traucējumiem ir īpaši neaizsargātas pret eksperimentālu pieeju un ārstēšanu, kam nav stingra zinātniskā pamatojuma un kas tādējādi var nodarīt ievērojamu kaitējumu;
41. uzsver, ka ES finansējumam vajadzētu būt vērstam uz iekļaujošas un pieejamas vides, pakalpojumu, prakses un pasākumu veicināšanu, ievērojot universālā dizaina principu un veicinot deinstitucionalizāciju, tostarp stingru atbalstu personīgai palīdzībai un neatkarīgai dzīvei; aicina Komisiju veicināt iniciatīvas, kas nodrošina, ka no ES fondiem finansētie atbalsta pakalpojumi atbilst personu ar invaliditāti vajadzībām; uzsver, ka finanšu līdzekļi būtu aktīvi jāiegulda pētniecībā, lai izstrādātu labākas un cenas ziņā pieejamākas atbalsta tehnoloģijas, kas paredzētas personām ar invaliditāti; aicina visās ES finansētajās programmās aktīvi sadarboties ar personām ar invaliditāti un tās pārstāvošajiem ģimenes locekļiem un organizācijām;
42. aicina Eiropas Revīzijas palātu pārbaudīt, vai ES finansētās iespējas ir vienlīdz pieejamas personām ar invaliditāti;
43. aicina Komisiju nodrošināt, lai visi projekti un infrastruktūra, kas trešās valstīs tiek atbalstīta ar ES finansējumu, būtu pieejama personu ar invaliditāti iekļaušanai un lai ES finansējumu ieguldītu *CRPD* īstenošanā un uzraudzībā un personu ar invaliditāti organizāciju spēju veidošanā;
44. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka ES stratēģija un valstu pasākumi ir pilnībā saskaņoti ar IAM un Apvienoto Nāciju Organizācijas programmu 2030. gadam, kas ir galvenais globālais rīcības satvars ilgtspējas, līdztiesības un iekļaušanas jomā, kurā invaliditāte kā horizontāls jautājums ir iekļauta 4., 8., 10., 11. un 17. IAM;
45. aicina Komisiju uzņemties vadošo lomu invaliditāti iekļaujošā IAM īstenošanā tās ārējā darbībā neatkarīgi no jaunas Eiropas stratēģijas invaliditātes jomā, pieņemot skaidru, pārredzamu un visaptverošu ceļvedi, lai sasniegtu šos mērķus;
46. atzinīgi vērtē nesenu pieņemto direktīvu par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem un jo īpaši piecu darba dienu gadā ilga aprūpētāja atvaļinājuma ieviešanu; aicina dalībvalstis ātri īstenot šo direktīvu un mudina tās pārsniegt šajā direktīvā noteiktās minimālās prasības, tostarp paredzot tiesības uz apmaksātu paternitātes, vecāku un aprūpētāju atvaļinājumu; mudina dalībvalstis ieviest noteikumus par aprūpētāju atvaļinājumu, paternitātes atvaļinājumu, bērna kopšanas atvaļinājumu un elastīgu darba režīmu, kas būtu pielāgots īpaši nelabvēlīgā situācijā esošu vecāku, piemēram, vecāku ar invaliditāti vai vecāku, kuriem ir bērni ar invaliditāti vai hroniskām slimībām, īpašajām vajadzībām; aicina dalībvalstis nodrošināt pietiekamu finansiālo un profesionālo palīdzību cilvēkiem, kas aprūpē ģimenes locekļus ar

invaliditāti, ar kuriem viņi dzīvo vienā mājoklī. uzsver, ka radnieku aprūpes pienākums bieži vien negatīvi ietekmē šo cilvēku ģimenes un darba dzīvi un ka tas var novest pie atstumtības un diskriminācijas;

47. aicina Komisiju izveidot mehānismus, lai koordinētu personām ar invaliditāti paredzēto pabalstu un pakalpojumu pārnesamību un pielāgojamību starp dalībvalstīm, un paplašināt ES invaliditātes kartes izmēģinājuma projektu, attiecinot to uz visām dalībvalstīm un ne tikai uz kultūras un sporta jomā, un nodrošināt, ka visās dalībvalstīs tiek pilnībā atzīta ES personu ar invaliditāti stāvvietu izmantošanas karte; uzsver, ka šādi pasākumi ir būtiski, lai nodrošinātu, ka personas ar invaliditāti visā ES var piekļūt invaliditātes dēļ vajadzīgajai palīdzībai bez atsevišķa novērtējuma katrā dalībvalstī; aicina dalībvalstis savos tiesību aktos iekļaut konkrētas invaliditātes atzīšanu, lai risinātu un apmierinātu viņu īpašās vajadzības (piemēram, nedzirdīgu neredzību);
48. aicina Komisiju veicināt personu ar invaliditāti un to pārstāvošo ģimenes locekļu un organizāciju strukturētu iesaisti visos lēmumu pieņemšanas posmos gan valstu, gan ES līmenī, un finansēt personu ar invaliditāti organizāciju spēju veidošanu, lai dotu iespēju šīm personām strukturēti piedalīties visos lēmumos, kas tās skar; aicina Komisiju izstrādāt iniciatīvas, kas veicina personu ar invaliditāti pašapziņu un politisko līdzdalību, kā arī aicina dalībvalstis pastiprināt valstu iniciatīvas šajā jomā;
49. aicina Komisiju veicināt atbalsta pakalpojumu labāku saskaņošanu dalībvalstu starpā un kontaktpunktu izveidi visās dalībvalstīs, lai informētu ES iedzīvotājus ar invaliditāti par viņu sociālajām tiesībām un atbalsta pakalpojumiem, kurus viņi var saņemt;
50. aicina Komisiju sadarbībā ar privāto sektoru izveidot portālu, kurā tiktu ietverti visi instrumenti, kas paredzēti personu ar invaliditāti optimālai līdzdalībai sabiedrībā;
51. atgādina, ka personām ar invaliditāti ir tiesības uz pienācīgu dzīves līmeni un sociālo aizsardzību, jo īpaši finansiālās palīdzības un īslaicīgas aprūpes pieejamību; aicina Komisiju nodrošināt, ka Eiropas 2030. gada stratēģijā invaliditātes jomā tiek iekļauti konkrēti pasākumi, lai veicinātu iekļaujošas sociālās aizsardzības sistēmas visā ES, kas personām ar invaliditāti garantētu piekļuvi pabalstiem un pakalpojumiem visā dzīves laikā; aicina dalībvalstis noteikt sociālās aizsardzības minimumu personām ar invaliditāti, kurš tām garantētu pienācīgu dzīves līmeni;
52. aicina Komisiju un Padomi ņemt vērā ieteikumu par piekļuvi sociālajai aizsardzībai¹ un priekšlikumu regulai par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (COM(2016)0815), lai visi ES iedzīvotāji visā ES varētu izmantot sociālos atbalsta pakalpojumus atbilstīgi *CRPD* komitejas ieteikumam;
53. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt visaptverošu kampaņu, kurā būtu iesaistītas personas ar invaliditāti, to pārstāvētie ģimenes locekļi un organizācijas un kura būtu pieejama saprotamos formātos, tostarp viegli lasāmā versijā, un valstu zīmju valodās, lai palielinātu informētību par *CRPD*, par personu ar invaliditāti tiesībām un vajadzībām, kā arī par šķēršļiem, ar kuriem saskaras personas ar invaliditāti, aprūpētāji un sabiedrība kopumā; aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt, koordinēt un radīt izglītojošus materiālus, ko var izmantot dalībvalstīs, lai veicinātu pozitīvu attieksmi pret personām

---

¹ OV C 387, 15.11.2019., 1. lpp.

ar invaliditāti un uzlabotu viņu iekļaušanu;

54. aicina ES un dalībvalstis finansēt mācības personām ar invaliditāti, to organizācijām, arodbiedrībām, darba devēju federācijām, dzimumu līdztiesības struktūrām un ierēdņiem, un šo personu un struktūru nodrošinātas mācības par diskriminācijas, tostarp multiplās un krusteniskās diskriminācijas, aizlieguma principu un saprātīgiem pielāgojumiem;
55. aicina visas dalībvalstis atbalstīt un paaugstināt sociālā darba (proti, sociālo darbinieku un aktīvu sociālo pakalpojumu sniedzēju) novērtējumu sabiedrībā;
56. aicina Komisiju attiecībā uz šīm stratēģijām izveidot skaidru atbildības, kontroles un sankciju mehānismu;
57. aicina visas dalībvalstis steidzami risināt bezpajumtniecības problēmu, pieņemot ilgtermiņa, uz mājokļiem balstītas, integrētas bezpajumtniecības stratēģijas valsts, reģionālā un vietējā līmenī, un atzīt īpašos riskus, ar kuriem saskaras personas ar invaliditāti, tostarp personas ar autiskā spektra traucējumiem;
58. aicina dalībvalstis apliecināt savu apņemšanos veicināt, aizsargāt un nodrošināt, lai visas personas ar invaliditāti varētu pilnībā un vienlīdzīgi īstenot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības, tostarp tiesības uz brīvu pārvietošanos un uzturēšanos un tiesības balsot vēlēšanās, saskaņā ar *CRPD* 12. pantu, un nodrošināt viņu cieņas ievērošanu, īstenojot Stratēģiju laikposmam pēc 2020. gada un cieši uzraugot tās īstenošanu, jēgpilni iesaistot personas ar invaliditāti un to pārstāvošos ģimenes locekļus vai organizācijas sadarbībā ar iestādēm, sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību ES, valstu, reģionālā un vietējā līmenī, kā arī piešķirt pietiekamus cilvēkresursus un finanšu resursus tās īstenošanai;
59. aicina visas dalībvalstis izstrādāt savas stratēģijas invaliditātes jomā, lai veicinātu integrētu pieeju līdztiesībai invaliditātes jomā un nodrošinātu *CRPD* īstenošanu;
60. aicina dalībvalstis izstrādāt valsts stratēģijas, ņemot vērā citu dalībvalstu labāko praksi, lai nodrošinātu *CRPD* īstenošanu;
61. aicina Eiropas Savienību un visas dalībvalstis ratificēt *CRPD* fakultatīvo protokolu;
62. aicina visas dalībvalstis ziņot par Eiropas stratēģijas invaliditātes jomā īstenošanu;
63. aicina dalībvalstis ziņot, kā tiek īstenoti Personu ar invaliditāti tiesību komitejas ieteikumi valstīm pēc tam, kad ir izvērtēta *CRPD* īstenošana;
64. uzsver, ka ir svarīgi pēc iespējas ātrāk panākt vienošanos; aicina Padomi rast izeju no strupceļa, lai panāktu pragmatisku risinājumu, un nekavējoties paātrināt ES horizontālās diskriminācijas novēršanas direktīvas pieņemšanu, kuru 2008. gadā iesniedza Komisija un pēc tam apstiprināja Parlaments; uzskata, ka priekšnoteikums ir nodrošināt konsolidētu un konsekventu ES tiesisko regulējumu, kas aizsargātu cilvēkus pret diskrimināciju reliģijas un ticības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ ārpus nodarbinātības jomas; norāda, ka nekādi nepamatoti šīs direktīvas piemērošanas jomas ierobežojumi nav pieņemami; uzskata, ka ir īpaši svarīgi konsolidēt ES tiesisko regulējumu naida noziegumu apkarošanas jomā, jo līdzīgi noziedzīgi nodarījumi ir izplatīti arī darba vidē;

65. iesaka ES Eiropas stratēģiju invaliditātes jomā strukturāli integrēt Eiropas pusgada procesā;
66. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Komisijai, Padomei, dalībvalstu un kandidātvalstu valdībām un parlamentiem, ES Pamattiesību aģentūrai, Revīzijas Palātai, Reģionu komitejai un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai izplatīšanai valstu zemāka administratīvā līmeņa parlamentiem un padomēm, Eiropas Padomei un Apvienoto Nāciju Organizācijai.